
Napisany na podstawie wywiadów i obserwacji prowadzonych w 12 ogrodach w kilku polskich miastach, a także netnografii, artykuł zwraca uwagę na niektóre paradoksy ogrodów.

Ogrody społeczne są uważane za przykład innowacji społeczno-ekologicznej, która może przyczynić się do ukształtowania nowych relacji ludzi ze środowiskiem przyrodniczym. Ten artykuł zwraca uwagę na różne rodzaje pracy, które trzeba wykonać, aby ogrody społeczne zostały i utrzymały. Autorki wykorzystają ramy analityczne Hanny Arendt przedstawione w książce "Kondycja ludzka" i wykazają, że, podobnie jak w dominujących układach społecznych nowoczesności, także w ogrodach społecznych trudna praca fizyczna i praca reprodukcyjna (*labour*), prace budowlane i organizacyjne, mające namacalny wynik (*work*), oraz działania związane z komunikacją społeczną i kształtujące tożsamość (*action*) są hierarchicznie waloryzowane i oddzielone od siebie. Te pierwsze, kluczowe z punktu widzenia utrzymania ogrodu i dobrostanu rodzin, plasują się w hierarchii najniżej. Jest to zasadniczo niezgodne z ideami lewicowymi u podstaw ogrodów społecznych i ogranicza ich możliwość w zakresie osiągnięcia założonych celów. Innowacyjny potencjał ogrodów społecznych nie jest związany z nowymi sposobami nawiązywania relacji z rodzinami; leży on głównie w przeszczepie kulturowo-społecznej. Ogrody mają potencjał krzewienia w polskich miastach idei i wzorów zachodnio-europejskich i są znakiem odchodzenia od socjalistycznej przeszłości. Jako nowy typ otwartej i zielonej przestrzeni publicznej zachęcają do zaangażowania się mieszkańców i mieszkańek w prace ogrodnicze i podejmowania kolektywnych działań. Zwiększają także ich wiedzę ekologiczną, i przez to – raczej niż przez pracę z rodzinami – mogą sprzyjać kształtowaniu się bardziej zrównoważonego podejścia do rozwoju miast.

Dane artykułu i link do strony czasopisma:

Rancew-Sikora D., Krukowska J., [Horolets A.](#) 2025. Labor, Work and Action in Polish Community Gardens: Interlaced or Disconnected? *East European Politics, Societies and Cultures*. Online first: DOI: 10.1177/08883254251332299

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/08883254251332299> [2]

Source URL: <https://etnologia.uw.edu.pl/en/node/7151>

Links

[1] <https://etnologia.uw.edu.pl/en/node/7151>

[2] <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/08883254251332299>